

UNO ONKISEN TAITEILIJAJUHLA 22. 9. 1965

KIVINEN KUKKA

3-näytöksinen baletti

Säveltänyt *Sergei Prokofjev*

Libretto *M. Prokofieva* ja *Leonid Lavrovski*

Koreografia *Leonid Lavrovski*

Puvut ja lavastukset *Jevgeni Tshimadurovin*
luonnosten mukaan *Seppo Nurmimaa*

Musiikin johto *Leif Segerstam*

Valaistus *Gleb Schorin*

Puvut valmistettu oopperan neulomossa
Ritva Vanhasen johdolla

Henkilöt:

Danila	<i>Uno Onkinen</i>
Katarina	<i>Maj-Lis Rajala</i>
Vuorenhaltijatar	<i>Doris Laine</i>
Severian, vouti	<i>Klaus Salin</i>
Severian seuralaiset	{ <i>Martti Valtonen</i> <i>Risto Hannukainen</i>
Ystävättäret	{ <i>Seija Silfverberg</i> <i>Virpi Laristo</i> <i>Seija Simonen</i> <i>Sonja Tammela</i> <i>Marianna Rumjantseva</i> <i>Saga Eriksson</i>
Ystävät	{ <i>Oiva Ollikkala</i> <i>Fred Richard</i> <i>Matti Tikkanen</i> <i>Juhani Laustiola</i> <i>Seppo Koski</i> <i>Thomas Enckell</i>
Liekki	<i>Seija Simonen</i>
Soittoniekka	<i>Jaakko Lähti</i>

PROLOGI Vuorenhaltijatar

I NÄYTÖS

1. kohtaus METSÄ
Danila, Katarina, Severian seuralaisineen
2. kohtaus KATARINAN KOTONA
Katarina, Danila, ystävät ja ystävättäret, Severian seuralaisineen, Vuorenhaltijatar
3. kohtaus METSÄ
Vuorenhaltijatar, Danila
4. kohtaus VUOREN VALTAKUNTA
Vuorenhaltijatar, Danila, Jalokivet.
Uralinkivet *Seija Simonen, Saga Eriksson* ja corps de ballet
Safiiri Matti Tikkanen
Rubiinit *Sonja Tammela* ja corps de ballet
Topaasit *Virpi Laristo* ja corps de ballet
Pas de deux Vuorenhaltijatar, Danila
Coda Kaikki

II NÄYTÖS

1. kohtaus KATARINAN KOTONA
Katarina, Severian seuralaisineen
2. kohtaus MARKKINAT
Soittoniekka
Katarina, Severian seuralaisineen, Vuorenhaltijatar
Markkinaväkeä, mustalaisia
Laskiaisrapsodia *Virpi Laristo Oiva Ollikkala Thomas Enckell*
Mustalaistanssi *Seija Silfverberg Marianna Rumjantseva Saga Eriksson Matti Tikkanen*
3. kohtaus METSÄ
Vuorenhaltijatar, Severian.

III NÄYTÖS

1. kohtaus METSÄ
Katarina, Liekki
2. kohtaus VUOREN VALTAKUNTA
Vuorenhaltijatar, Danila, Katarina, Jalokivet
Perhonen *Virpi Laristo*
3. kohtaus METSÄ
Katarina, Danila, ystävät ja ystävättäret

EPILOGI

Kaikki

Mutta Danila on päättänyt kuitenkin lähteä pois maanalaisesta valtakunnasta. Hänen on annettava ihmisille saamansa salainen tieto kiven kauneudesta, hänen on kohdattava Katarina. Estääkseen Danilan poistumisen Vuorenhaltijatar noituu hänet kiveksi.

Seuratessaan Kipinähaltijatarta Katarina joutuu Vuorenhaltijattaren valtakuntaan. Valtiatar suhtautuu tyyliin tyttöön. Mutta Katarina ei pelkää valtiatarta eikä hänen vihaansa. Hän rientää kivettyneen Danilan luo ja rakkautensa voimalla palauttaa hänet elämään.

STENBLOMMAN

Akt I. Stensnidaren Danila drömmer i skogen om den levande stenblomman. Hans fästmo Katerina söker avleda hans tankar genom att plocka riktiga blommor åt honom, men de endast ökar hans otillfredställelse. Den tyranniska fogden Severjans stör de ungas förlovningsfest genom att kurtisera Danilas fästmo. Efter ett häftigt uppträdande förmås den ursinniga fogden att avlägsna sig. Men i Danilas konstnärssinne rasar stromen häftigare än någonsin. Han skyndar att söka upp Bergadrottningen i Kopparberget och följer henne in i berget. Där i den underjordiska grottan ser Danila hur ädelstenarna formar sig till en levande stenblomma.

Akt II. I Danilas stuga sitter Katerina övergiven och förtvivlad. Den onda fogden försöker utnyttja situationen och ta vad han anser sig ha husbonderätt till men hon räddar sin oskuld med tillhjälp av yxan. Försmädd och förtörnad beger sig fogden till marknadens zigenerskor, men hans lidelse flammor upp på nytt när Katerina går förbi. Han hindras likväl att förgripa sig på henne av en okänd grönklädd kvinna, vilken förklarar hans fötter och Katerina hinner fly. När fogden återfått rörelseförmågan förföljer han den grönklädda, som kastar sin förklädning. Hon är Bergadrottningen och bestraffar den förmätne fogden med att låta marken uppsuga och förinta honom.

Akt III. Katerina irrar omkring i skogen och vet inte var hon skall söka Danila, men en eldslåga slår upp ur jorden och visar henne vägen till Bergadrottningens sal. I den underjordiska grottan har Danila lärt sig konsten att skapa levande stenblommor och vill återvända hem till Katerina. Bergadrottningen som förälskat sig i honom, förvandlar honom till sten. När Katerina infinner sig övertygas Bergadrottningen om styrkan och äktheten i deras kärlek och gör Danila levande på nytt. Väl återvända till jorden jublar de unga över sin frihet och sin kärlek.

KIVINEN KUKKA

I näytös. Uralilaista kivenveistäjää, Danilaa, on aina askarruttanut ajatus luoda sellainen malakiittimaljakko, joka olisi yhtä ihana ja yksinkertainen kuin elävä kukka.

Ei edes kihlajaisjuhlassa jota hän viettää rakastamansa Katarinan kanssa tämä ajatus jätä häntä.

Kihlajaisjuhlaan saapuu odottamatta Severian, kivilouhimon vouti. Hän tahtoi viedä pois erään Danilan tekemistä maljakoista, mutta Danila ei suostu siihen. Vouti ihastuu Katarinan kauneuteen, unohtaa maljakon ja rupeaa lähentelemään Katarinaa. Danila ja muut vieraat suojelevat tyttöä. Kiivastunut Severian ajaa vieraat ulos tuvasta. Kohta tämän jälkeen lähtee myös Katarina. Danila ei huomaa hänen poistumistaan.

Samassa ilmestyy Danilan eteen Vuorenhaltijatar. Hänen kosketuksesta herää eloon epäonnistunut maljakko, mutta heti kun haltijatar häipyi, malakiittikin jälleen kuolee. Danila särkee maljakonsa ja lähtee seuraamaan Vuorenhaltijatarta.

Tupaani saapuu nyt Katarina, joka rukoillen yrittää estää Danilaa lähtemästä, mutta turhaan.

Vuorenhaltijatar ilmestyy Danilalle ajoittain sisiliskona, ajoittain »malakiittityttöinä» ja johdattaa hänet siten Käärmekekukkulalle.

II näytös. Danilan katoamisen jälkeen Katarina jää kotiinsa. Hän uskoo, että Danila elää ja palaa takaisin hänen luokseen.

Ajatus Vuorenhaltijattaresta huolestuttaa Katarinaa ja hän päättääkin itse lähteä etsimään rakastamaansa Danilaa. Katarina tulee markkinoille, joissa laskiaisriemu on korkeimmillaan, mutta siellä Danilasta ei ole kukaan kuullut mitään. Sen sijaan hän tapaa odottamatta Severianin ja tämän seuralaiset, jotka juopottelevat mustalaisten kanssa. Severian hyökkää Katarinan kimppuun, mutta markkinaväki vapauttaa hänet ja tyttö juoksee pois. Vihoissaan Severian huijaa piiskalla ja iskee armottomasti jokaista, joka yrittää estää häntä tavoittamasta pakenevaa Katarinaa. Mutta odottamatta ilmestyy tielle tuntematon tyttö ja nyt Severian lähteekin seuraamaan tätä.

Vasta sitten, kun Severian on seurannut tyttöä Käärmekekukkulalle asti, hän ymmärtää, ettei tämä voi olla kukaan muu kuin Vuorenhaltijatar ja oivaltaa menneensä ansaan. Severian rukoilee Vuorenhaltijattarelta armaa, mutta tämä käskii maan avata kitansa ja nielaista Severianin.

III näytös. Etsiessään Danilaa Katarina on joutunut synkkään metsään. Uupuneena taivaltamisesta hän tekee nuotion ja istuu lepäämään sen ääreen. Mutta nuotion liekeistä ilmestyy iloinen vekkuli — Kipinähaltijatar, joka sanoo tietävänsä missä Danila on ja lupaa opastaa Katarinan Käärmekekukkulalle.

Vuorenhaltijattaren valtakunta. Danilan haaveet ovat toteutuneet — kivi on antautunut hänen muokattavakseen.

Vuorenhaltijatar ymmärtää hyvin, että sen jälkeen kun Danila on saanut tiedon kiven hengestä ja voimasta, hän menettää Danilan. Haltijatar on rakastunut Danilaan eikä tahtoi erota hänestä.